

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพทอผ้า ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนทุกภาคส่วน คณะนักวิจัยได้จัดกิจกรรมดำเนินการวิจัยดังนี้

1. สรุปผล และผลที่ได้รับ
2. เป้าหมาย และกลุ่มเป้าหมาย
3. วิธีการวัดผล ประเมินผล
4. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลและผลที่ได้รับ

ผลที่ได้รับจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ต.สร้างถ่อ อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี แยกเป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ทราบบริบทของกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ต.สร้างถ่อ อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี ดังนี้
กลุ่มทอผ้าบ้านสร้างถ่อ เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสร้างถ่อ หมู่ที่ 1,2,15,16 ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี เริ่มจัดตั้งกลุ่มเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2536 เพื่อดำเนินกิจกรรมทอผ้าไหม ผ้าไหมมัดหมี่ ย้อมสีธรรมชาติ ทอผ้าขาวม้า ผ้าโสร่ง และตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป มีสมาชิกแรกเริ่ม จำนวน 24 ราย ปัจจุบันมีสมาชิกร่วมดำเนินกิจกรรมจำนวน 30 ราย อาชีพหลักของสมาชิก คืออาชีพทำนา เมื่อมีเวลารว่างจากการทำนา ก็จะดำเนินการทอผ้าเป็นประจำ

กลุ่มทอผ้าบ้านสร้างถ่อได้จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2540 ในนามวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสร้างถ่อ หมู่ 2

กิจกรรมหลัก ของกลุ่ม คือ การทอผ้าไหมพื้นเรียบ , ผ้าไหมมัดหมี่ , ผ้าไหมลายขีด ผ้าไหมลายกาบบัว , ผ้าฝ้าย , เสื้อผ้าสำเร็จรูป

กิจกรรมรอง คือ การออมเงินของสมาชิกภายในกลุ่มเดือนละ 400,000 บาท เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการจัดซื้อวัสดุและวัตถุดิบในการทอผ้าและให้กับสมาชิกสำหรับการกู้ยืมฉุกเฉิน

การจัดหาปัจจัยการผลิต วัสดุที่เป็นเส้นไหมสมาชิกบางคนได้มีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเองและทางกลุ่มยังได้รับเส้นไหมจากศูนย์ศิลปะชีพบ้านยางน้อย ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนำมาผลิตผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ เมื่อทอเสร็จก็จะส่งคืนกลับไปให้ศูนย์ศิลปะชีพบ้านยางน้อยตามเดิม โดยผู้ทอจะได้ค่าตอบแทนเป็นค่าแรงในการทอ

การจำหน่ายสินค้าของกลุ่มส่วนมากจะนำไปขายตามงานเทศกาลต่างๆ งานแสดง และงานจำหน่ายสินค้าโอท็อป หรือขายให้กับพวกข้าราชการต่างๆ ตามความต้องการของลูกค้า

ปัจจุบันกลุ่มได้ผลิตและส่งผลิตภัณฑ์ผ้าไหม ให้กับศูนย์ศิลปะชีพบ้านยางน้อย ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเมืองในจังหวัดอุบลราชธานี เป็นหลัก

การดำเนินกิจการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้า มีหลักปฏิบัติคือ จะให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันระดมหุ้นและออมเงินหุ้นละ 20 บาท ในหนึ่งเดือนสามารถระดมหุ้นและออมเงินได้เดือนละ 400,000 บาท เป็นทุนให้สมาชิกกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาทต่อสามเดือนเพื่อไปดำเนินกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเสริมรายบุคคล โดยมีการปันผลคืนให้สมาชิกทุกปี

กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อ อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี ให้กู้ยืมเงินมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมทอผ้า โดยไม่คิดดอกเบี้ยปีละ 100,000 บาท ซึ่งเมื่อสิ้นปีกลุ่มฯ จะต้องส่งเงินทุนคืน ถึงจะยืมเงินก้อนใหม่มาใช้ได้

และกลุ่มฯ ยัง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก ธกส. สาขาเมืองใน ให้กู้ยืมมาดำเนินกิจกรรมกลุ่มฯ ในปีพ.ศ. 2554 ถึง 2555 ปีละ 500,000 บาท เมื่อสิ้นปีต้องส่งเงินทุนคืนแล้วยืมใหม่ ในปี 2556 ได้กู้ยืมเงินจำนวน 600,000 บาท

ส่วนสถานที่ทำการกลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนสถานที่ที่เป็นที่สาธารณประโยชน์ บ้านสร้างถ่อ หมู่ที่ 2 และองค์การบริหารส่วนตำบลสร้างถ่อ เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณเงินกองทุนหมู่บ้าน ในการก่อสร้างอาคารที่ทำการกลุ่มฯ ตั้งชื่อว่า ศูนย์ผลิตและจำหน่ายสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

จากการเข้า สัมภาษณ์ สอบถาม และสัมภาษณ์ ถึงบริบทของการจัดตั้งกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ และ วิธีการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม จึงสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ของกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ได้ว่า กลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อมีการรวมตัวกันและจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ ก็ด้วยการริเริ่มของนางประกอบจิต ฝอยทอง ผู้ที่ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการทอผ้าจนสามารถนำไปประกวดและชนะการแข่งขันในหลายๆรายการ จำทำให้ผ้าทอจากบ้านสร้างถ่อมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนภายนอก จึงเป็นเหตุจูงใจให้กลุ่มแม่บ้านสร้างถ่อ หันมารวมกลุ่มทอผ้าเพื่อการจำหน่ายสร้างรายได้เป็นอาชีพเสริมมากขึ้น ปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ประมาณ 30 คน และอีกปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดตั้งกลุ่มได้ ก็เนื่องจากสตรีแม่บ้านตำบลสร้างถ่อนั้นก็ล้วนแล้วแต่มีฝีมือในการทอผ้าเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว แต่เมื่อได้มีการจัดตั้งและดำเนินการอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุน ส่งเสริม ทั้ง เงินทุนจัดตั้ง วัสดุดิบ การอบรมให้ความรู้ในลวดลายและวิธีการทอใหม่ๆ รวมทั้งการจัดหาตลาดรับซื้อผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ทำให้กลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อนี้ มีความเติบโตและแข็งแรงเป็นอย่างมากต่อการเป็นกลุ่มอาชีพหลักที่ได้ช่วยให้ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกกลุ่มซึ่งอยู่ในชุมชนนั้น ได้มีกิจกรรม และอาชีพเสริมจากการทำนา ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ

2. ทราบปัจจัยและคุณลักษณะที่มีผลต่อภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ต.สร้างถ่อ อ.เมืองใน จ.อุบลราชธานี ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำ

จากการเข้า สัมภาษณ์ สอบถาม และสัมภาษณ์ โดยใช้เครื่องมือทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ทำให้ผู้วิจัยพบว่าผู้นำกลุ่มทอผ้าบ้านสร้างถ่อ คือ นางประกอบจิต ฝอยทอง อายุ 70 ปี ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ถือว่าเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการที่ได้รับการ

เสนอชื่อและการยอมรับจากสมาชิกในกลุ่มให้ดำรงตำแหน่งนี้มาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งกลุ่มจนถึงปัจจุบัน นางประกอบจิต ฝอยทอง เป็นบุคคลเป้าหมายผู้ที่นักวิจัยให้ความสำคัญ เพราะมีคุณลักษณะเด่นหลายประการ อันเป็นผลสืบเนื่องกันที่ทำให้การรวมตัวและการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้าบ้านสร้างท้อ กำเนิดเกิดขึ้นได้และยังมีความเข้มแข็งเติบโตมาจนถึงทุกวันนี้

จากการสัมภาษณ์ในเชิงลึก เพื่อต้องการศึกษาถึงประวัติภูมิหลัง และ แรงบันดาลใจในการทอผ้า ซึ่งนำมาสู่การจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพทอผ้า และเพื่อต้องการค้นหาปัจจัยและคุณลักษณะที่ส่งเสริมต่อการเป็นผู้นำของแม่ประกอบจิต ฝอยทอง ซึ่งพบว่า แม่ประกอบจิต ฝอยทอง ชื่อเล่น แดง เกิดวันพุธ ที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2490 ปี กุน มีพี่น้องรวมกัน 3 คน พ่อแม่เป็นคนมีลูกน้อย แต่ก็ส่งเสริมลูกเรื่องการเรียนอยู่เสมอ โดยแม่ประกอบจิต เป็นพี่สาวคนโต มีน้องชายอีกสองคน ซึ่งแม่ประกอบจิต ฝอยทอง นั้น ก็มีความสนใจการทอผ้ามาตั้งแต่เด็กๆ เวลาว่างเว้นจากการเรียนก็จะชอบไปแอบพ่อแม่ฝึกทอผ้า ประกอบกับเป็นคนหัวดีและหัวไวจึงสามารถเรียนรู้ได้เร็ว

แม่ประกอบจิต ฝอยทอง เป็นคนหัวดี เรียนรู้อะไรได้ไว พอเรียนจบ ป.4 ที่บ้านก็ไม่มีเงินส่งเรียนและเห็นว่าเป็นลูกสาวใหญ่ ก็เลยอยากให้ออกโรงเรียนมาทำอะไรทำนา หาข้าวให้พ่อแม่กิน จนครูที่โรงเรียนก็เสียดายเห็นว่าหัวดีอยากให้เรียนต่อ แต่ก็ด้วยความขัดสนของฐานะทางบ้าน ทำให้ต้องหยุดการเรียนไว้เท่านี้ เพื่อเสียดสละให้น้องชาย 2 คนได้เรียนต่อ จนน้องชายสามารถเรียนจบระดับปริญญาตรี และสอบบรรจุเข้ารับราชการครูได้ทั้ง 2 คน

แม่ประกอบจิต ฝอยทอง มีสามชื่อ พ่อใหญ่บุญตา ฝอยทอง ซึ่งก็ไม่ได้เรียนจบสูงเหมือนกัน ทำอาชีพขายน้ำย้อมไหม แล้วก็มาบวชเป็นพระตอนอายุ 20-21 ปี บวชนานอยู่ถึง 16 ปี จนได้เป็นรองเจ้าคณะตำบล แล้วก็สึกมาแต่งงานกับแม่ประกอบจิต ตอนนั้นแม่ประกอบจิตอายุ 21 ปี ส่วนพ่อใหญ่บุญตา อายุ 40 ปี ซึ่งก็ห่างกันมาก โดยที่แรกมีหมอดูมาทักว่าจะได้คนนี้ ซึ่งแม่ประกอบจิตก็ไม่ชอบเพราะเห็นว่าอายุมาก รุนราวคร่าวพ่อ แต่พ่อใหญ่บุญตา ก็เป็นคนธรรมะ ธรรมโมดี และยังได้เข้ามาช่วยเหลือเรื่องการเงินให้น้องชายคนเล็กของแม่ประกอบจิตได้เรียนหนังสือต่อ จนสามารถสอบบรรจุเป็นครูได้ แม่ประกอบจิตเห็นความดีในตรงนี้ จึงตัดสินใจแต่งงานด้วย เลยได้อยู่กินกันมาจนมีลูกด้วยกัน 3 คน ลูกคนโตเป็นผู้หญิงอายุ 45 ปี ชื่อนางสาววรรณภา ฝอยทอง ได้ไปเรียนต่อจนจบปริญญาโทที่ประเทศออสเตรเลีย และทำงานต่ออยู่ที่นั่นได้ 20-30 ปีแล้ว ก่อนที่ลูกสาวคนโตนี้จะได้ไปสอบชิงทุนไปเรียนต่อที่ประเทศออสเตรเลีย ตอนนั้นลูกสาวเป็นครูอยู่ที่จังหวัดกำแพงเพชร ทางมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ส่งจดหมายมาที่บ้านแจ้งให้ไปสอบชิงทุนเพื่อไปอบรมภาษาที่ประเทศออสเตรเลีย แม่ประกอบจิตได้โทรประสานไปบอกลูกสาวที่กำแพงเพชรให้ไปเจอกันที่ขอนแก่น ส่วนตัวแม่ประกอบจิตก็จะเดินทางไปขอนแก่นเพื่อเอาจดหมายไปให้ ซึ่งในสมัยนั้นการเดินทางไกลหรือการติดต่อสื่อสาร ก็เป็นเรื่องยากลำบากยิ่งสำหรับคนในชนบท ซึ่งจังหวัดขอนแก่นกับจังหวัดอุบลก็อยู่ห่างกันมาก การเดินทางก็เป็นเรื่องยากลำบากอีกทั้งขอนแก่นเป็นเมืองใหญ่การจะไปหาไปเจอกันก็ไม่ใช่เรื่องง่าย อีกทั้งแม่ประกอบจิตก็ไม่เคยไปจังหวัดขอนแก่นมาก่อนด้วย จึงได้ชวนเด็กแถวบ้านเดินทางไปเป็นเพื่อนด้วยคนหนึ่ง เดินทางไปด้วยรถบัสโดยสารต่อหลายต่อกว่าจะถึงจังหวัดขอนแก่น และสุดท้ายก็ได้พบลูกสาวที่นั่น สะท้อนให้เห็นว่าแม่ประกอบจิต เป็นคนที่มีความมุ่งมั่นสูง และไม่กลัวต่ออุปสรรคปัญหา เป็นคนกล้าเผชิญ ถึงแม้สิ่งนั้นจะไม่เคยทำ ไม่เคยพบหรือไม่เคยเจอมาก่อน ลูกคนที่สองชื่อ จำสิบเอกวิทยา ฝอยทอง เป็นทหารเรือ ปัจจุบันลาออกมากินเบี้ยบำนาญ ลูกคนที่สามชื่อ วิยดา ฝอยทอง เรียนจบนิติศาสตร์ ปัจจุบันทำงานธนาคารอยู่ที่

จังหวัดศรีสะเกษ จึงเห็นได้ว่าแม่ประกอบจิตถึงแม้จะเป็นเพียงชาวบ้านในพื้นที่ชนบทธรรมดา แต่ก็สามารถอบรมสั่งสอนและส่งเสริมให้ลูกได้เรียนจบเป็นเจ้าของคนงานคนได้ทั้งสามคน

ปัจจุบันแม่ประกอบจิตอาศัยอยู่กับลูกชาย 1 คน และหลานชาย 1 คน ที่เป็นลูกของลูกสาวคนเล็ก โดย พ่อใหญ่บุญตา ฝอยทอง ผู้เป็นสามีนั้นติดเชื้อมีโรคเก๊าอยู่ 16 ปี และพึ่งเสียชีวิตลงเมื่อปีที่แล้ว ซึ่งทำให้ช่วงหลายปีที่ผ่านมาแม่ประกอบจิตต้องคอยดูแลทั้งสามีที่ป่วยเรื้อรังด้วยโรคเก๊าและยังต้องเลี้ยงดูหลานอีก 1 คน ทำให้การทุ่มเทเวลาและแรงกายในการขับเคลื่อนกลุ่มทอผ้าบ้านสร้างถ่อได้น้อยลง งานส่วนใหญ่ของกลุ่มจึงได้มอบหมายให้แม่สำรอง ภิญญาชาติ ซึ่งเป็นรองประธานกลุ่ม เป็นผู้บริหารจัดการกลุ่มทอผ้านี้ เนื่องด้วยแม่สำรอง ภิญญาชาติ ก็เป็นสมาชิกรุ่นแรกที่เริ่มก่อตั้งกลุ่มมาด้วยกัน ได้รู้ได้เห็นแนวทางการขับเคลื่อนกลุ่ม และยังได้ไปประชุมหรืออบรมกับ แม่ประกอบจิต ฝอยทอง อยู่บ่อยครั้ง อีกทั้งแม่สำรอง ภิญญาชาติ ก็เป็นผู้หนึ่งที่มีฝีมือในการทอผ้าที่สวยงาม ตอนนี้แม่สำรอง ภิญญาชาติ จึงถือได้ว่าเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนกลุ่มทอผ้าบ้านสร้างถ่อนี้

เมื่อได้สอบถามแม่สำรอง ภิญญาชาติ ว่ามองเห็นคุณสมบัติเด่นอะไรในตัวแม่ประกอบจิต ที่ทำให้แม่ประกอบจิตถูกเลือกให้เป็นประธานกลุ่มทอผ้าบ้านสร้างถ่อนี้ ก็ได้ความว่าแม่ประกอบจิต เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่ม และเป็นผู้ขับเคลื่อนกิจกรรมทุกอย่าง ทั้งการส่งผ้าไปประกวด ทั้งการเข้าไปอบรมเทคนิควิธีในการทำลวดลายผ้าใหม่ๆและนำมาถ่ายทอดให้สมาชิกในกลุ่ม ทั้งการเป็นผู้ติดต่อประสานและจัดหาเส้นไหมมาให้กับสมาชิกในกลุ่ม ทั้งการเป็นผู้ประสานงานเพื่อจัดหาแหล่งเงินทุนมาให้สมาชิกในกลุ่มก็ยืม เพื่อต่อยอดการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม และเป็นผู้ที่นำผลิตภัณฑ์ของสมาชิกในกลุ่มไปจำหน่ายยังสถานที่ต่างๆจนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของตำบลสร้างถ่อเป็นที่ยอมรับและรู้จักในระดับชาติ อีกทั้งแม่ประกอบจิต เป็นคนพูดจาเสียงดัง ชัดถ้อยชัดคำ เป็นผู้ที่กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าลงมือทำ จึงทำให้สมาชิกในกลุ่มรักและเคารพแม่ประกอบจิตเป็นอย่างมาก

คุณลักษณะผู้นำที่มีในตัวแม่ประกอบจิต ฝอยทอง

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลคุณลักษณะเด่นของผู้นำ ที่มีในตัวแม่ประกอบจิต ฝอยทอง โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 73 ข้อ เพื่อสอบถามระดับความคิดเห็นจากผู้ที่เป็สมาชิกของกลุ่มทอผ้าบ้านสร้างถ่อ จำนวน 32 คน ซึ่งเป็นผู้หญิงทั้งหมด และมีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 60 – 69 ปี มากที่สุด และเกือบจะทั้งหมดมีสถานภาพการสมรสแล้ว จึงสามารถแจกแจงคุณลักษณะเด่นของผู้นำ ที่มีในตัวแม่ประกอบจิต ฝอยทอง ได้ดังนี้

แม่ประกอบจิต ฝอยทอง มีคุณลักษณะ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ขึ้นไป (>3.51) ซึ่งมีอยู่ 6 คุณลักษณะที่มีค่าคะแนนอยู่ในระดับ มากที่สุดขึ้นไป (>4.51) ได้แก่ 1.เสียงดังฟังชัด (4.75) 2. ฐานะและเศรษฐกิจทางครอบครัวดี (4.69) 3. มีสติปัญญาสูง (4.63) 4. มีอารมณ์ขัน (4.56) 5. เห็นแก่ส่วนรวม (4.53) 6. เสียสละ (4.53)

คุณลักษณะที่อยู่ในระดับมาก ในช่วงคะแนน 4.00 – 4.50 สามารถเรียงลำดับตามค่าคะแนนได้ดังนี้ 1. ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างเป็นกันเอง (4.50) 2. มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ตนปฏิบัติ (4.50) 3. เป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในชุมชน (4.50) 4. มีความอดทน อุสาหะ เพียรพยายาม (4.50) 5. มีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ (4.44) 6. ประสบความสำเร็จมาเป็นที่ยอมรับ (4.44) 7. มีประวัติ(ส่วนตัว,ครอบครัว)ดี (4.44) 8. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (4.41) 9. เป็นคนดีมี

ศีลธรรม (4.41) 10. สามารถเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นได้ (4.41) 11. ปกครองแบบประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (4.38) 12. สามารถทำให้ผู้อื่นยอมทำตามด้วยความสมัครใจ (4.34) 13. กล้าตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ (4.34) 14. บริหารและจัดการเป็น(มีหลักการและวิธีการ) (4.28) 15. ให้โอกาสผู้อื่นแสดงความสามารถตามโอกาส (4.28) 16. อ่อนน้อม ถ่อมตน (4.25) 17. ให้ความสำคัญต่อองค์กรมากกว่าตนเอง (4.25) 18. เปิดเผย (4.25) 19. มีความจริงใจ(4.25) 20. มีบารมีในชุมชน (4.25) 21. มีความเป็นตัวของตัวเองอย่างเป็นธรรมชาติ (4.22) 22. มองการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์ (4.22) 23. ปากกับใจตรงกัน (4.16) 24. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี (4.16) 25. รอบรู้และทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง (4.13) 26. กล้าเปลี่ยนแปลงและทดลองในสิ่งใหม่ๆ (4.09) 27. กระตือรือร้น และตื่นตัวอยู่เสมอ (4.09) 28. เสมอต้นเสมอปลาย (4.03) 29. ควบคุมอารมณ์ได้ดี (เก็บอาการ) (4.00)

คุณลักษณะที่มีระดับคะแนนต่ำที่สุด 2 ลำดับ คือ 1. สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง (3.84) 2. ลักษณะทางกายภาพ(รูปร่าง/หุ่น)เหมาะสม (3.91) ซึ่งคุณลักษณะ 2 ข้อนี้นี้ที่ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มท้อผ้า ได้สะท้อนออกมา ซึ่งตรงกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์ ว่าแม่ประกอบจิต ฝอยทอง อายุมากถึง 70 ปี จึงมีสุขภาพทรุดโทรมตามวัย ด้วยโรคเบาหวานและไขข้อ อีกทั้งยังต้องมีภาระในการเลี้ยงดูหลานอีก จึงทำให้การแบ่งเวลาและกำลังร่างกายมาช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มได้ไม่เข้มแข็งเหมือนเมื่อสมัยก่อน

สรุปผลได้ว่า ปัจจัยและคุณลักษณะที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำในตัวแม่ประกอบจิต ฝอยทอง ตามแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ของ Marshall (1995: 114) มี 6 ประการประกอบด้วย

1. คุณลักษณะทางกายภาพ โดยพบได้ว่า แม่ประกอบจิต ฝอยทองเป็นคนที่มิโครสร้างสูงใหญ่ สง่าผ่าเผย ร่างกายแข็งแรง พุดจาเสียงดังฟังชัด

2. ภูมิหลังทางสังคม โดยพบว่า แม่ประกอบจิต ฝอยทอง เป็นผู้ที่มีความรู้ดีในเรื่องการทอผ้า จนสามารถคว้ารางวัลชนะเลิศมาได้หลายรางวัล หัวดี และสภาพทางสังคมที่ดี โดยมีฐานะดี ลูกๆได้ทำงานที่ดี พี่น้องก็รับราชการครู ทำให้มีหน้ามีตาในสังคม

3. สติปัญญา มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจที่ดีและมีทักษะในการสื่อความหมายและการพูด

4. บุคลิกภาพ แม่ประกอบจิตฝอยทองมีลักษณะที่กระตือรือร้น ตื่นตัวอยู่เสมอ ควบคุมอารมณ์ได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจริยธรรม และความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคนเสียงดังฟังชัด พุดจาหนักแน่น อีกทั้งยังติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่เสมอ ทำให้เป็นคนที่ทันสมัย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน แม่ประกอบจิต ฝอยทอง เป็นผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงานด้านการทอผ้าอย่างมาก มีใจรักเป็นทุนเดิม และเพิ่มเติมด้วยการหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูงต่อการจัดตั้งและนำพาให้กลุ่มทอผ้าเติบโตและเข้มแข็ง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค โดยได้ดำเนินการเองทั้งการทอผ้า การรวบรวมผ้าจากสมาชิก และนำผ้าไปขายและจำหน่ายด้วยตัวเองทั้งภายในจังหวัดอุบลราชธานีและต่างจังหวัดเรื่อยมาเป็นระยะเวลาานาน

6. ลักษณะทางสังคม แม่ประกอบจิต ฝอยทอง เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกกลุ่มทอผ้า อันเนื่องมาจากฝีมือในการทอผ้าที่สวยงามโดดเด่นเหนือผู้อื่น การส่งผ้าเข้าประกวดจนได้รับรางวัลมากมายนำมาซึ่งชื่อเสียงให้แก่ตำบลสร้างถ่อ แต่ก็ไม่ได้ทอเพื่อจำหน่ายเพียงคนเดียว ยังมุ่งมั่นที่จะจัดตั้งกลุ่มทอผ้าและอาสานำผ้าที่ทอแล้วของสมาชิกไปจำหน่ายในแหล่งต่างๆ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นมาจุนเจือครอบครัวได้อีกทาง แม่ประกอบจิต ฝอยทอง เป็นผู้ที่วางตัวในสังคมดีเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ชอบพูดชอบคุยชอบสนทนากับผู้คนในชุมชน อาสาช่วยทำงานบุญและงานสาธารณประโยชน์อื่นๆของชุมชนอยู่เสมอ ทำให้เป็นที่รู้จักและนับถือของคนในชุมชน

เป้าหมาย / กลุ่มเป้าหมาย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพทอผ้า ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี มีเป้าหมายดังนี้

1.เป้าหมาย

1.1 เพื่อการศึกษาบริบทของกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 ผู้นำกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ โดยวิธีเจาะจงเลือก ประธานกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ

2.2 สมาชิกกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

2.3 กลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีการวัดผล ประเมินผล

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำของผู้นำกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพทอผ้า ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ใช้การวัดและประเมินผลดังนี้

1. วิธีการวัด

1.1 ใช้แบบสัมภาษณ์

1.2 ใช้แบบสอบถาม

1.3 ใช้แบบสังเกต

2. ประเมินผล

2.1 การประเมินผลการศึกษาบริบทของกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี นั้น ได้อาศัยข้อมูลโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโปรแกรมการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) ของตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี และจาก

การลงพื้นที่สำรวจ การสอบถามสมาชิกกลุ่ม การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และนักวิจัยในพื้นที่ ทำให้ทราบบริบทพื้นที่ที่บริบทของกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

2.2 การประเมินผลปัจจัยที่มีผลต่อภาวะผู้นำ ของผู้นำกลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านสร้างถ่อ ตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ก็โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยนักวิจัย ซึ่งใช้ข้อมูลประกอบพร้อมด้วยจากแบบสอบถามถึงคุณลักษณะผู้นำของแม่ประกอบจิต ฝอยทอง และการถอดเทปจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากแม่ประกอบจิต ฝอยทอง

ข้อเสนอแนะ

บทบาทของนักจัดการข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับพื้นที่ พบว่า บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฝ่ายที่เกี่ยวข้องในประเด็นวิจัย ยังมีบทบาท ไม่เด่นชัดในเรื่ององค์ความรู้และประสบการณ์การจัดการข้อมูล โดยยังไม่สามารถจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ และยังไม่ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อการใช้ประโยชน์กับหน่วยงานภาคี ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุ มีหลายกลุ่มที่มีทักษะและความสามารถในงานสูงแต่ขาดเรื่องการสืบทอดจากเยาวชนลูกหลาน อีกทั้งผู้สูงอายุที่เป็นผู้นำหรือสมาชิกในกลุ่มอาชีพนั้นๆก็ยังคงแก่ชรา โรยรา ลงทุกวันทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆด้นน้อยถอยลง ยังผลให้กลุ่มอาชีพนั้นๆขาดความมั่นคงและยั่งยืนภาครัฐควรเข้าไปส่งเสริมและวางมาตรการให้กลุ่มอาชีพเหล่านี้อยู่ได้อย่างยั่งยืน

บทบาทของนักจัดการข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับหน่วยวิจัย พบว่า การบริหารจัดการหน่วยวิจัยยังขาดการทำงานเชื่อมประสานอย่างต่อเนื่อง ในระยะแรก การเตรียมความพร้อมนักวิจัย และการกำหนดกรอบและเงื่อนไขการทำงาน รวมทั้งกรอบการเขียนรายงานวิจัยยังไม่เป็นระบบและมีความชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงขอบเขตการทำงาน รวมทั้งการสร้างความเข้าใจในการเบิกจ่ายและหลักฐานประกอบการเบิกจ่าย มีเพียงคู่มือ ซึ่งในบางกรณีนักวิจัยยังไม่สามารถทำความเข้าใจได้เอง และงบประมาณหนุนเสริมกระบวนการวิจัยยังไม่ได้จัดสรรตามพื้นที่และสถานการณ์จริง นอกจากนี้ การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยควรหนุนเสริมเป็นระยะและเสริมระบบพี่เลี้ยง ควรได้สร้างแผนการทำงานร่วมกันในการติดตามประเมินผลในพื้นที่วิจัยเพื่อหนุนเสริมเทคนิคเชิงกระบวนการ เป็นต้น

นักวิจัยเชิงพื้นที่ พบว่า นักวิจัยเชิงพื้นที่ในระดับท้องถิ่น ยังมีความไม่คล่องตัวในด้านการประสานงานและอำนาจการตัดสินใจ และมีทักษะด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือวิจัย และกระบวนการด้านการวิจัยเชิงพื้นที่น้อย ต้องอาศัยระบบพี่เลี้ยง และการสนับสนุนเชิงนโยบายหนุนเสริม

นักบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ พบว่า นักวิจัยได้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากนักวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นนักบริหารจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ร่วมด้วย โดยได้ฝึกการทำงานเป็นทีมการออกแบบกิจกรรมผ่านการวิจัยแบบบูรณาการศาสตร์ การทำวิจัยเชิงพื้นที่ ได้ฝึกทักษะการทำ Focus group การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสานวิธี ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีทักษะด้านการปรับตัวภายใต้บริบท การปรับวิธีคิด การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การฝึกการวางแผนการทำงานผ่านกระบวนการวิจัยเชิงพื้นที่ บุคลิกภาพอ่อนถ่อมตน กินง่าย อยู่ง่าย มีมนุษยสัมพันธ์ มีใจรักในการจัดบันทึกประเด็นสำคัญในการวิจัย เป็นนักเชื่อมประสานระหว่างนักวิจัยด้วยกัน เจ้าหน้าที่ของรัฐ

กลุ่มเป้าหมาย หัวหน้าแผนงานชุดโครงการหน่วยจัดการงานวิจัยส่วนกลาง และที่ปรึกษาโครงการวิจัย เป็นต้น

ที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ พบว่า ระบบหรือกลไกด้านที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ ยังติดตามหนุนเสริมได้ไม่ชัดเจน เป็นระบบและต่อเนื่อง สืบเนื่องจากกระบวนการหนุนเสริมและพัฒนาของหน่วยจัดการวิจัย แต่ชุดแผนงานชุดโครงการมีการติดต่อประสานงานเพื่อสร้างความเข้าใจโดยเชิญที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเข้ามาให้ความรู้และเติมเต็มเป็นระยะ

คณะนักวิจัยได้ทำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อมในการ ส่งเสริม สนับสนุน และดูแล ผู้สูงอายุในตำบลสร้างถ่อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 14 คน ใน 9 ประเด็น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่นนำไปใช้ในการส่งเสริม สนับสนุนผู้นำกลุ่มอาชีพต่างๆในชุมชน และส่งเสริมบทบาทผู้นำกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุด้วย โดยใช้การเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงเลือกซึ่งมีปลัด อบต.สร้างถ่อ นางสุชกาภ พลนาค เป็นผู้ให้ข้อชี้แนะ สามารถเรียบเรียงประเด็นคำตอบออกมาได้ดังนี้

1. ท่านคิดว่าผู้นำกลุ่ม มีความสำคัญอย่างไรกับกลุ่ม

เป็นผู้ที่สามารถสร้างอนาคตที่ดีให้กับกลุ่ม และเสริมรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่ม , เป็นผู้ริเริ่ม นำพากลุ่ม , เป็นผู้ที่สามารถตัดสินใจประเด็นที่สำคัญในกลุ่ม , เป็นผู้ที่แสวงหาวิธีการเพื่อทำให้กลุ่มเกิดความเข้มแข็ง , เป็นผู้ที่สามารถคิดหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพให้กับกลุ่ม , เป็นผู้ที่สามารถควบคุมสมาชิกกลุ่มในการร่วมดำเนินกิจกรรม , เป็นผู้ที่สามารถโน้มน้าว ชักชวนหรือมีอิทธิพลที่จะให้สมาชิกยอมรับ , เป็นผู้มีความสามารถ นำและโน้มน้าวกลุ่มได้ สามารถประสานกับทุกภาคส่วนได้ , เป็นผู้ชี้แนะให้เห็นความสำคัญในการรวมกลุ่ม , เป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม , เป็นผู้ที่นำกลุ่มให้เติบโต , เป็นผู้ที่ช่วยเหลือกลุ่ม เอาใจใส่กลุ่ม ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในกลุ่ม , เป็นผู้ให้ความคิดเห็นกับกลุ่มและนำกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆได้

2. คิดเห็นอย่างไรกับผู้นำกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุ

คิดเห็นว่าเป็นผู้มีประสบการณ์หลากหลาย , คิดเห็นว่าเป็นผู้สูงอายุที่เป็นผู้นำจะขาดการตัดสินใจ ไม่กล้าได้กล้าเสีย สุขภาพไม่ดี และการทุ่มเทไม่เท่าที่ควร ขาดความคล่องตัว , คิดเห็นว่าเป็นผู้สูงอายุเป็นผู้มากด้วยประสบการณ์ ลูกหลานเคารพนับถือเชื่อฟัง เป็นคลังปัญญาของชุมชน ซึ่งจะช่วยให้คนเคารพเคารพ เลื่อมใสกลุ่มนั้นๆ , คิดเห็นว่าเป็นผู้สูงอายุจะมีข้อเสียอยู่บ้าง คือด้านสุขภาพอาจจะช้า ไม่คล่องแคล่วและสติปัญญาความคิดเห็นอาจจะเชื่องช้าอยู่บ้าง ไม่ทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ , คิดเห็นว่าเป็นผู้สูงอายุเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์มาก เป็นบุคคลสำคัญในชุมชน เป็นที่ปรึกษาในงานประเพณีต่างๆ เป็นผู้ที่มีภูมิปัญญาของชุมชน , คิดเห็นว่าเป็นผู้สูงอายุที่ไม่ดีถ้าใช้ผู้นำที่เป็นผู้สูงอายุ เพราะทำงานได้ไม่เต็มที่ ทำอะไรครึ่งๆกลางๆ , คิดเห็นว่าเป็นผู้สูงอายุเพราะจะทำให้ผู้สูงอายุมีโอกาสได้ทำเพื่อชุมชนเพื่อส่วนรวม , คิดเห็นว่าเป็นผู้นำกลุ่มที่เป็นผู้สูงอายุ ย่อมจะเข้าใจสภาพของร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุในกลุ่มได้ดี ทั้งเรื่องการปฏิบัติตน การดูแลเอาใจใส่สุขภาพ การรับประทานอาหาร การพักผ่อนและการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย

3. คิดอย่างไรกับผู้สูงอายุที่มีกรรมรวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพ

เห็นว่าเป็นแนวทางที่ดีกับผู้สูงอายุ , เห็นว่าเป็นการส่งเสริมสุขภาพจิตร่างกายให้กับผู้สูงอายุ , เห็นว่าเป็นแบบอย่างให้กับคนรุ่นลูกหลาน , เห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ทำให้ผู้สูงอายุมีอาชีพเสริมสร้างรายได้ , เห็นว่าเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ , เห็นว่าเป็นการ

พัฒนาตัวผู้สูงอายุให้ได้รวมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ , เห็นว่าเป็นการช่วยให้เข้าสังคมและพัฒนาจิตใจ , มีการรวมกลุ่มทำให้ไม่เหงา มีผลทางด้านจิตใจ , เกิดรายได้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ไม่ใช่เป็นฝ่ายรับอย่างเดียว , เห็นว่าเป็นการนำภูมิปัญญาที่มีอยู่ในตัว ออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ , เห็นว่าพัฒนาสมอง พุดคุยกัน และได้มีรายได้เพิ่ม ได้มีเพื่อน ไม่เหงา มีการพัฒนาด้านจิตใจ ร่างกายเป็น การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ผู้สูงอายุจะได้มีคุณค่าทางสังคมมากขึ้น ทำเป็นตัวอย่างลูกหลาน , เห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีในด้านทุน วัสดุ และวิทยาการ มาให้ความรู้ ผู้สูงอายุเมื่อมีอาชีพเป็นกลุ่มก็ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สุขภาพกายก็แข็งแรง สุขภาพจิตก็ไม่คิดฟุ้งซ่าน อารมณ์ดีไม่หงุดหงิดและยังมีรายได้มาจุนเจือครอบครัว

4. คิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่จะส่งเสริมให้คนขึ้นมาเป็นผู้นำกลุ่ม

ความใจดี มีความเป็นกันเองให้แก่สมาชิกในกลุ่ม , การสร้างเวทีหรือโอกาสให้กับผู้สูงอายุ , การกระตุ้นจากภาคีเครือข่ายมาแนะนำ , ประสบการณ์ที่สั่งสมมา , การยอมรับของหมู่คณะ , มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ได้แสดงออก แต่กิจกรรม แต่ละงานอาจจะเกิดผู้นำที่ไม่เหมือนกัน , มีภาวะผู้นำโดยธรรมชาติ , มีตำแหน่งทางสังคมประกอบบางส่วน , คนที่มีความเด่นในด้านใดด้านหนึ่ง เช่นมีความสำเร็จผลในการประกอบอาชีพ , เป็นผู้มีความสมบัติที่มีความคิดดี ทำดี พุดดี เป็นพื้นฐาน , จะต้องเป็นผู้กล้าแสดงออก , มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ , เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ , เป็นบุคคลที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ซื่อสัตย์ สามารถเป็นตัวอย่างลูกหลานได้ คิดดี ทำดี พุดดี รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น , มีความพร้อม , สุขภาพดี , ซื่อตรงต่อหน้าที่ , ขยันทำงาน , พุดตรงไปตรงมา , ซื่อสัตย์สุจริต , เป็นผู้เสียสละ , มีความมั่นคงในฐานะทางครอบครัว , การศึกษาดี

5. คิดกันว่ากลุ่มอาชีพที่มีอยู่ในตำบลเรานั้น มีการรวมตัวที่ดีแล้วหรือยัง

ดีแต่ผิวเผินขาดความเข้มแข็งของการบริหารกลุ่ม , กลุ่มอาชีพที่ดีในตำบลมีหลายกลุ่มอาชีพที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จการรวมกลุ่มกันยังไม่ดีเท่าที่ควร , กลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุดีมาก มีการมีส่วนร่วมเกิดกิจกรรมต่างๆ , ในตำบลสร้างถ่อมีหลายกลุ่มอาชีพ บางกลุ่มรวมตัวเข้มแข็งยืนระยะได้ยาวนาน บางกลุ่มรวมตัวเฉพาะกิจ , หมู่ 7,17 คิดว่ายังไม่เข้มแข็งพอ , กลุ่มที่มีการรวมตัวกันดีคือ กลุ่มนาแปลงใหญ่ กลุ่มทอผ้า มีหลายกลุ่ม บางกลุ่มก็รวมกลุ่มกันยังไม่ดีพอ , ดีบ้างเป็นบางกลุ่ม บางกลุ่มทำไม่ต่อเนื่อง , กลุ่มที่รวมตัวดีแล้วก็มีแต่น้อย กลุ่มที่ยังไม่เข้มแข็งเดินต่อไปไม่ได้มีมาก ยังขาดการพัฒนากลุ่มเพื่อความยั่งยืน , ดีบางกลุ่ม กลุ่มทอผ้าไหมดี กลุ่มเลี้ยงสัตว์ยังไม่ดี

6. คิดว่ากลุ่มอาชีพในชุมชนของเรา ควรมีผู้นำกลุ่มที่เป็นหนุ่มสาวหรือควรเป็นผู้สูงอายุมี่มีความอาวุโส

ควรให้คนหนุ่มสาวเป็นผู้นำกลุ่ม , ควรมีทั้งสองอย่างทั้งผู้สูงอายุและหนุ่มสาว , คิดว่าผู้นำกลุ่มควรเป็นคนหนุ่มสาวจะเหมาะสมที่สุด , คิดว่าเป็นคนหนุ่มสาวเพราะมีภาวะผู้นำกว่าผู้สูงอายุ และมีการรวมกลุ่มที่ดีกว่าผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนากิจกรรมต่างๆ มีสภาพร่างกายที่คล่องตัวมีร่างกายสมบูรณ์ดี ความคิดภาวะผู้นำดีกว่า , ควรเป็นผู้สูงอายุ ส่วนคนหนุ่มสาวไม่ค่อยอยู่บ้านไปทำงานที่อื่นช่วงนี้มีแต่ผู้สูงวัยอยู่ในชุมชน , คิดว่าขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่ม บางกลุ่มผู้นำเหมาะกับผู้อาวุโส บางกลุ่มก็เหมาะกับวัยหนุ่มสาว ทั้งนี้ทั้งนั้นขึ้นอยู่กับความเห็นชอบของสมาชิกกลุ่ม , ควรมีได้ทุกวัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสุขภาพอนามัยแข็งแรง และความเชี่ยวชาญในอาชีพนั้นๆ , ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของกลุ่มอาชีพนั้นๆ จะเอาคนหนุ่มสาวหรือผู้สูงอายุควรจะเป็นคนแข็งแรง

น่าเชื่อถือ , คนหนุ่มสาวเพราะไปง่าย มาง่าย ความคิดความอ่านไวกว่า แข็งแรง ให้ผู้สูงอายุเป็นที่ปรึกษาเพราะประสบการณ์เยอะ , แล้วแต่ลักษณะอาชีพ

7. คิดว่าลักษณะบุคลิกของผู้นำควรเป็นอย่างไร

พูด ทำ และนำกลุ่มได้ , อบอุ่น กล้าตัดสินใจ เป็นแบบอย่างได้ , ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ มีภาวะผู้นำ , ยอมรับเสียงส่วนมาก รับฟังเสียงส่วนน้อย , มีวิสัยทัศน์ดี , ยิ้มง่าย , เสมอต้นเสมอปลาย , ทักทายคนอื่นก่อน , ใจถึง , เป็นกันเองกับทุกคน , สมาชิกในกลุ่มฟังได้ , จำคนได้ดีถ้าจำชื่อคนได้ ผู้นำคนนี้จะมีส่วนมาก , วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ , เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ เป็นแบบอย่างแก่สมาชิกในกลุ่มได้ , เป็นผู้มี ความมุ่งมั่น พูดจริง ทำจริง , เป็นนักประชาธิปไตย , มีสุขภาพแข็งแรง , กล้าแสดงออก มีความจำดี , มีอัธยาศัยดี เข้าได้กับทุกคน , บุคลิกภาพดี น่าเชื่อถือ , เป็นผู้มีกิริยา มารยาทที่ดี ประพฤติดี , ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆมาแนะนำให้สมาชิกได้รับรู้ , จิตใจเอื้อเฟื้อ , มีความยุติธรรม , ยืนเดินสง่า , มีศีลธรรมประจำตัวเป็นที่นับถือ , แต่งตัวดี พูดเพราะ , พูดชัดเจน , เข้มแข็ง

8. คิดว่าผู้นำควรมีความสามารถพิเศษในเรื่องอะไร

ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ , มีความรู้ ทำจริง เอาใจใส่ , เรื่องสติปัญญา ความคิด รับฟังความคิดเห็น , การพูดจาโน้มน้าวใจคนในกลุ่ม , พูดจริง ทำจริง , มีความสามารถในเรื่องการพูด สื่อความรู้แก่สมาชิกได้ สื่อสารกับทุกภาคส่วนได้ , มีความ “รัก” ในงานที่ทำ , ควรมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เทคโนโลยีที่ทันสมัย , ควรเป็นผู้ที่พูดดี ผู้รับฟังที่ดี , ศึกษาข้อมูลในแต่ละกลุ่มอาชีพอย่างชัดเจน , ร้องรำทำเพลงเป็น(เพราะออกงานบ่อย) , ด้านมนุษยสัมพันธ์ , ด้านการจัดการกับอารมณ์

9. คิดว่าผู้นำควรมีลักษณะที่เด็ดขาด หรืออะลุ่มอล่วย

ควรมีความเด็ดขาดปานกลาง , อะลุ่มอล่วย , เด็ดขาดในกฎระเบียบ อะลุ่มอล่วยบางสถานการณ์ , อะลุ่มอล่วยน่าจะดีกว่าเด็ดขาด เพราะทำงานกับคนส่วนมาก การรู้จักยืดหยุ่นน่าจะเหมาะสมกว่า , ผู้นำควรมีลักษณะอย่างไรวินั้นจะขึ้นอยู่กับเรื่องนั้นๆบางเรื่องก็ต้องมีการอะลุ่มอล่วยเพราะเป็นเรื่องของการนำที่จิตใจ บางเรื่องก็ต้องเด็ดขาดตามมติที่ประชุมตกลงกันมิได้ ปฏิบัติตามใจคนใดคนหนึ่ง , อะลุ่มอล่วย ฟังความหลายๆด้าน , ต้องอะลุ่มอล่วยเพราะเด็ดขาดไปคนจะไม่ชอบ , อะลุ่มอล่วย ตามใจลูกน้อง , ผู้นำควรมีลักษณะอะลุ่มอล่วย ผ่อนหนักผ่อนเบา ไม่ตึงจนเกินไป เป็นกัลยาณมิตรกับลูกทีมทุกคน